

Forsætisnefndartillaga um Norðurlönd án landamæra

1. Tillaga forsætisnefndar

Norðurlandaráð beini þeim tilmælum til ríkisstjórna Norðurlanda

Um búsetu og borgaraleg réttindi

að norrænir borgarar sem ekki eiga kost á að kjósa í almennum kosningum vegna reglna í ríkisfangslandinu, fái þau réttindi í búsetulandinu

að tryggja rétt fatlaðra til frjálsrar farar, svo fatlaðir geti að vild sest að á Norðurlöndum, t.d. með farartæki fyrir fatlaða (hjólástól), blindrahund eða með persónulegum aðstoðarmanni

að samræma reglur um endurhæfingu öryrkja þannig að starfsfólk með skerta starfsgetu missi ekki bótarétt við að nýta rétt sinn til frjálsrar farar

að lífeyrisþegar frá öðru norrænu landi njóti sömu afsláttarkjara fyrir lífeyrisþega og lífeyrisþegar í búsetulandinu

að semja norrænan sáttmála um löggjöf um staðfesta sambúð sem tryggi að staðfest sambúð og hjónaband sem stofnað er til í einu landi veiti sömu réttarstöðu í öðru norrænu landi

að komast að samkomulagi um hvaða kröfur skuli gerðar til persónuskilríkja í löndunum og um gagnkvæma viðurkenningu þeirra

Um atvinnu

að vinna saman að því að setja nauðsynlega staðla sem ESB löggjöf lætur löndunum efir að innleiða. Þetta á einkum við um staðla og kröfur í bygginga- og mannvirkjageira

að samræma reglur um atvinnuleysistryggingar, þannig að aðilar atvinnuleysistryggingasjóða missi ekki réttindi sín þegar þeir flytja aftur heim eftir áralanga dvöl í útlöndum

að auka hreyfanleika farandverkafólks með því að aðildarríkin endurskoði reglur um staðgreiðslu skatta sem geta falið í sér stjórnsýsluhindranir fyrir norræna farandverkamenn

að reglur einstakra landa um veitingu og útgreiðslu opinbers rannsóknarfjármagns verði leiðréttar á þann hátt, að nota megi fjármagnið í sameiginleg verkefni sem ná yfir landamæri milli Norðurlanda

Um nám

að reglur um námsstyrki og námslán séu gerðar þannig úr garði að námsmenn missi ekki rétt til námsstyrkja/-lána við það að nýta rétt sinn til frjálsrar farar innan Norðurlanda/ESB/EES.

að tryggja ungu fólki í námi tækifæri til starfsþjálfunar í öðru norrænu landi

Um skipulag atvinnunnar

að koma á fót verklagi í ráðuneytum á Norðurlöndum sem tryggir að ný löggjöf í löndunum skapi ekki nýjar stjórnsýsluhindranir

að þróa fastmótuð samstarfsform milli norrænu landanna þegar ESB-löggjöf er innleidd, til að tryggja samræmda innleiðingu ESB-löggjafar

að skipa sérstakan ábyrgðarmann stjórnsýsluhindrana við forsætisráðuneytin

að hefja árlega skýrslugerð í norrænu þjóðþingunum um stöðuna í starfi sem lýtur að stjórnsýsluhindrunum

að umboð Nefndar Norrænu ráðherranefndarinnar um stjórnsýsluhindranir verði framlengt til 1. janúar 2014

að norrænu ríkisstjórnirnar geri grein fyrir því á Norðurlandaráðsþingi hvaða stjórnsýsluhindrunum sé talið ógerlegt að ryðja úr vegi

2. Baggrund

Indsatsen for at bekæmpe grænsehindringer i de nordiske lande er intensiveret betydeligt i de senere år. Både nationalt og på nordisk niveau er arbejdet blevet opprioriteret og tilført øgede ressourcer. Arbejdet i Nordisk Ministerråds Grænsehindringsforum har i høj grad medvirket til den øget opmærksomhed på problemstillingerne ved at løfte frem konkrete sager og foreslå konkrete løsninger.

For første gang i den nordiske historie besluttede de nordiske lande at afholde fælles parlamentariske debatter om grænsehindringer.

Norðurlandaráð

A 1565/præsídiet

Málsnúmer 12-00229-1

Beslutningen blev truffet på baggrund af Nordisk Råds og Grænsehindringsforums initiativ.

Debatterne om grænsehindringer forløb over dagene fra den 11. – 25. april 2012 og havde forskellig form, afhængig af de nationale parlamentariske arbejdsgange og muligheder. I nogle parlamenter var der mulighed for at afslutte debatten med en afstemning eller en erklæring, i andre blev der fulgt op på anden vis. Der var ligeledes nationale forskelle hvad angår ministerdeltagelse.

Der var generel stor tilfredshed med de parlamentariske debatter i de nationale parlamenter. Det havde været et godt forløb, interessante diskussioner og et stort engagement både fra parlamentarikernes og ministrenes side. Det havde også ført til en god mediedækning at debatterne var nordiske og samtidige. Denne form kunne anbefales og anvendes til andre debatter fremover og eventuelt også udvides med de baltiske parlamenter.

I protokollerne fra de nordiske parlamenter findes adskillige konkrete forslag om, hvordan man kan fjerne grænsehindringer og forebygge at nye dannes. På den baggrund har Præsidiets udarbejdet et ekstrakt af de mange gode ideer, og omskrevet dem til forslag til rekommandationer.

3. Høring

Eftersom samtlige forslag er initieret af parlamentarikere og drøftet i de nordiske parlamenter, har forslagene ikke været sendt i skriftlig eller mundtlig høring efterfølgende.

4. Sjónarmið forsætisnefndar

Að mati forsætisnefndar er starf að landamæralausum Norðurlöndum afar mikilvægt. Þó vandinn hafi verið greindur og sé vel þekktur, eru enn óþarfa hindranir milli norrænu landanna. Pólitískan vilja þarf til að fjarlægja þær. Alltof oft er afstaðan til breytinga á gildandi reglum og hefðum um framkvæmd lituð af verndarstefnu og sjónarmiðum einstakra landa.

Forsætisnefndin gerir sér grein fyrir að í löndunum fyrirfinnast reglur sem ekki er raunhæft að breyta. En forsætisnefndin gerir sér einnig grein fyrir að víðtæk samstaða ríkir meðal þingmanna og ráðherra um að ryðja úr vegi eins mörgum hindrunum og hægt er. Því skorar forsætisnefndin á norrænu ríkisstjórnirnar að vinna áfram að landamæralausum Norðurlöndum.

Forsætisnefndin er mjög ánægð með umræður um stjórnsluhindranir sem fóru fram í þjóðþingunum. Þar kom fram fjöldi góðra og raunhæfra tillagna um að ryðja stjórnsluhindrunum úr vegi og að koma í veg fyrir að nýjar verði til.

Forsætisnefndin kaus að leggja fram margar tillögur þótt ljóst sé að ekki er hægt að hrinda þeim öllum í framkvæmd. Sumar tillögurnar er að öllum líkindum auðvelt að framkvæma, en aðrar krefjast umfangsmeiri lagabreytinga og samræmingar milli landanna. Jafnframt gerir forsætisnefndin sér grein fyrir því að sumum hindrunum er ekki hægt að ryðja úr vegi og mikilvægt er að veita skýrar upplýsingar um þær.

Forsætisnefndin lætur nú norrænu ríkisstjórnirnar um að taka við þessum fjölda tilmæla og væntir þess að fjallað verði um þær.

Norðurlandaráð

A 1565/præsidiets

Málsnúmer 12-00229-1

5. Niðurstaða

Forsætisnefndin leggur til að Norðurlandaráð beini þeim tilmælum til ríkisstjórna Norðurlanda

Norðurlandaráð

Um búsetu og borgaraleg réttindi

að norrænir borgarar sem ekki eiga kost á að kjósa í almennum kosningum vegna reglna í ríkisfangslandinu, fái þau réttindi í búsetulandinu

að tryggja rétt fatlaðra til frjálsrar farar, svo fatlaðir geti að vild sest að á Norðurlöndum, t.d. með farartæki fyrir fatlaða (hjólástól), blindrahund eða með persónulegum aðstoðarmanni

að samræma reglur um endurhæfingu öryrkja þannig að starfsfólk með skerta starfsgetu missi ekki bótarétt við að nýta rétt sinn til frjálsrar farar

að lífeyrisþegar frá öðru norrænu landi njóti sömu afsláttarkjara fyrir lífeyrisþega og lífeyrisþegar í búsetulandinu

að semja norrænan sáttmála um löggjöf um staðfesta sambúð sem tryggi að staðfest sambúð og hjónaband sem stofnað er til í einu landi veiti sömu réttarstöðu í öðru norrænu landi

að komast að samkomulagi um hvaða kröfur skuli gerðar til persónuskilríkja í löndunum og um gagnkvæma viðurkenningu þeirra

Um atvinnu

að vinna saman að því að setja nauðsynlega staðla sem ESB löggjöf lætur löndunum efir að innleiða. Þetta á einkum við um staðla og kröfur í bygginga- og mannvirkjageira

að samræma reglur um atvinnuleysistryggingar, þannig að aðilar atvinnuleysistryggingasjóða missi ekki réttindi sín þegar þeir flytja aftur heim eftir áralanga dvöl í útlöndum

að auka hreyfanleika farandverkafólks með því að aðildarríkin endurskoði reglur um staðgreiðslu skatta sem geta falið í sér stjórnsýsluhindranir fyrir norræna farandverkamenn

að reglur einstakra landa um veitingu og útgreiðslu opinbers rannsóknarfjármagns verði leiðréttar á þann hátt, að nota megi fjármagnið í sameiginleg verkefni sem ná yfir landamæri milli Norðurlanda

Um nám

að reglur um námsstyrki og námslán séu gerðar þannig úr garði að námsmenn missi ekki rétt til námsstyrkja- / -lána við það að nýta rétt sinn til frjálsrar farar innan Norðurlanda/ESB/EES.

að tryggja ungu fólki í námi tækifæri til starfsþjálfunar í öðru norrænu landi

Um skipulag atvinnunnar

að koma á fót verklagi í ráðuneytum á Norðurlöndum sem tryggir að ný löggjöf í löndunum skapi ekki nýjar stjórnsýsluhindranir

A 1565/præsídiet

Málsnúmer 12-00229-1

að þróa fastmótuð samstarfsform milli norrænu landanna þegar ESB-löggjöf er innleidd, til að tryggja samræmda innleiðingu ESB-löggjafar

Norðurlandaráð

að skipa sérstakan ábyrgðarmann stjórnsýsluhindrana við forsætisráðuneytin

A 1565/præsídiet

að hefja árlega skýrslugerð í norrænu þjóðþingunum um stöðuna í starfi sem lýtur að stjórnsýsluhindrunum

Málsnúmer 12-00229-1

að umboð Nefndar Norrænu ráðherranefndarinnar um stjórnsýsluhindranir verði framlengt til 1. janúar 2014

að norrænu ríkisstjórnirnar geri grein fyrir því á Norðurlandaráðsþingi hvaða stjórnsýsluhindrunum sé talið ógerlegt að ryðja úr vegi

Helsinki 30. Oktober 2012

Bertel Haarder (V)

Cristina Husmark Pehrsson (M)

Helgi Hjörvar (A)

Karin Gaardsted (S)

Karin Åström (S)

Kimmo Sasi (saml), Formand

Maarit Feldt-Ranta (sd)

Marit Nybakk (A)

Per-Kristian Foss (H)

Rigmor Andersen Eide (KrF)

Silvia Modig (vänst), Næstformand

Simo Rundgren (cent)

Åsa Torstensson (C)